

Inspectie Veiligheid en Justitie
Ministerie van Veiligheid en Justitie

Inspectiebericht **Vervolgonderzoek**

PI Amsterdam locatie Havenstraat

Datum	18 december 2012
Status	Vastgesteld

Colofon

Afzendgegevens

Kalvermarkt 53
2511 CB Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.ivenj.nl
294056

Ons kenmerk

Inhoud

	Colofon - 3
	Voorwoord - 7
	Samenvatting - 9
	Inleiding - 11
1.1	Aanleiding en doel - 11
1.2	Reikwijdte van het vervolgonderzoek - 11
1.3	Toetsingskader - 11
1.4	Opzet - 11
1.5	Objectbeschrijving - 12
1.6	Leeswijzer - 12
2	Rechtspositie - 13
2.1	Rechtmatige insluiting en introductie - 13
2.2	Activiteitenprogramma - 14
2.3	Accommodatie - 15
2.4	Voeding en winkel - 16
2.5	Maatschappelijk contact - 16
2.6	Disciplinaire straffen en ordemaatregelen - 17
2.7	Klachtafhandeling - 18
3	Omgang met gedetineerden - 21
3.1	Screening - 21
3.2	Bejegening - 22
3.3	Rapportage en documentatie - 24
4	Interne veiligheid - 25
4.1	Preventie en beheersing van calamiteiten - 25
4.2	Tegengaan van agressie en geweld - 25
4.3	Drugsontmoediging - 26
5	Maatschappijbeveiliging - 29
5.1	Beveiligingsvoorzieningen en -toezicht - 29
6	Maatschappelijke reïntegratie - 31
6.1	Reïntegratieactiviteiten - 31
7	Organisatieaspecten - 33
7.1	Communicatie - 33
7.2	Evaluatie - 33
7.3	Conclusie - 34
8	Slotbeschouwing - 35
Bijlage 1	Afkortingen - 37
Bijlage 2	Bronnen - 39
Bijlage 3	Inspectieprogramma - 41
Bijlage 4	Geografische ligging PI - 43

Voorwoord

De Inspectie Veiligheid en Justitie heeft in september 2012 een vervolgonderzoek uitgevoerd in de penitentiaire inrichting (PI) Amsterdam, locatie Havenstraat. Dit onderzoek stelde de Inspectie in naar aanleiding van kritische oordelen na een doorlichting in juni 2011. Het algemene beeld dat uit het vervolgonderzoek naar voren komt is dat de PI Havenstraat de aanbevelingen serieus heeft opgepakt. Op een enkele aanbeveling na is de inrichting actief aan de slag gegaan met de verbetervoorstellen. In veel gevallen heeft dit tot concrete resultaten en een verbetering van de sanctietoepassing gezorgd.

Met name op het gebied van de rechtspositie van gedetineerden, de omgang met gedetineerden, de interne veiligheid en de maatschappijbeveiliging heeft de inrichting veel vooruitgang geboekt. Op het gebied van reïntegratie-inspanningen voor gedetineerden en organisatiebrede stelselmatige evaluatie van bedrijfsprocessen dient de inrichting zich nog te verbeteren.

Samenvatting

De Inspectie Veiligheid en Justitie heeft in september 2012 een vervolgonderzoek uitgevoerd in de penitentiaire inrichting (PI) Amsterdam, locatie Havenstraat op basis van het toetsingskader voor penitentiaire inrichtingen. Dit onderzoek stelde de Inspectie in naar aanleiding van de bevindingen van een doorlichting in juni 2011. Het doel van het vervolgonderzoek is vast te stellen in hoeverre de inrichting de verbeterpunten die de Inspectie destijds signaleerde heeft aangepakt. De centrale vraag is of de inrichting zich heeft verbeterd ten opzichte van de doorlichting.

Het algemene beeld dat uit het vervolgonderzoek naar voren komt is dat de PI Havenstraat de kritische oordelen naar aanleiding van de doorlichting in juni 2011 serieus heeft opgepakt. Op een enkele aanbeveling na is de inrichting actief aan de slag gegaan met de verbetervoorstellen. In veel gevallen heeft dit tot concrete resultaten en een verbetering van de sanctietoepassing gezorgd.

Rechtspositie van gedetineerden

De rechtspositie van gedetineerden is ten opzichte van de doorlichting in 2011 verbeterd. Alle verbeterpunten van destijds heeft de PI ter hand genomen. De werkzaamheden van de bevolkingsadministratie rond het invoeren van insluitingstermijnen van gedetineerden worden nu voldoende gecontroleerd, zodat de kans op te late of te vroege invrijheidstelling verkleind is. Daarnaast heeft de PI het activiteitenprogramma herzien, wat heeft gezorgd voor een aanbod van voldoende arbeids- en recreatietijd voor gedetineerden. Op één afdeling is er echter nog sprake van een tekort aan activiteiten omdat uren voor bejegening en begeleiding collectief worden berekend, terwijl dit in de praktijk afhankelijk is van het individuele programma van de gedetineerde. Het recht op maatschappelijk contact is verbeterd omdat de inrichting nu ook gedetineerden, die na kantoortijd voor het eerst binnenkomen, de gelegenheid biedt om een relatie te informeren over hun insluiting. Het recht op maatschappelijk contact kan verder verbeterd worden door gedetineerden overdag ruimer de gelegenheid te bieden om te telefoneren met hun advocaat of andere instanties, die buiten kantoortijden niet te bereiken zijn. Het voedingsaanbod aan gedetineerden is ook verbeterd doordat gedetineerden in de isoleercel nu met regelmatigere tussenpozen voeding krijgen verstrekt. Als laatste is ook de gelegenheid voor gedetineerden om hun eigen kleding te wassen verbeterd door plaatsing van centrifuges op de verblijfsafdelingen. Desondanks blijft er sprake van een verschil tussen gedetineerden omdat niet iedereen dezelfde mogelijkheden heeft om kleding in een wasmachine te kunnen (laten) wassen.

Omgang met gedetineerden

De aanbevelingen over de omgang met gedetineerden zijn eveneens allemaal opgepakt. Dit heeft voor een sterke verbetering gezorgd op het gebied van de screening van gedetineerden op de nazorgbehoefte, de toegankelijkheid van medewerkers voor gedetineerden en de rapportage over het gedrag van gedetineerden. Deze onderwerpen hebben nog steeds de aandacht van de directie. De Inspectie is van mening dat dit op onderdelen ook nog nodig is omdat de directie medewerkers beter kan informeren over de verwachtingen die zij heeft met betrekking tot de omgang met gedetineerden. Bovendien kan door gerichtere sturing van de afdelingshoofden de kwantiteit en de kwaliteit van de rapportage nog verder verbeteren. Op de instroom van gedetineerden heeft de PI geen invloed waardoor de gedwongen snelle doorplaatsing van een gedetineerde van een

eenpersoons naar een meerpersoonscel, zonder een solide en compleet beeld van zijn achtergrond en gedrag, vooralsnog een feit blijft.

Interne veiligheid en maatschappijbeveiliging

Alle verbeterpunten op de aspecten interne veiligheid en maatschappijbeveiliging zijn aangepakt en hebben geleid tot resultaat. Per 1 mei 2012 heeft de PI Havenstraat een alarmeringsinstallatie voor noodsituaties die volledig operationeel is en naar tevredenheid van de medewerkers functioneert. De dienstinstructies over kritische beveiligingsprocessen, zoals het bezoek, zijn geactualiseerd en vinden in de praktijk ook toepassing. Ook de vereiste biometrie-procedures worden toegepast. De PI brengt penitentiaire scherpste structureel bij personeel onder de aandacht en de Inspectie trof betrokken medewerkers aan die zich bewust zijn van een goede identiteitscontrole. Ten tijde van de doorlichting in 2011 was het voor de beveiligers van de PI Havenstraat niet mogelijk om met camera's toe te zien op het buiten de ringmuur gelegen terrein. Dat maakte dat voorbereidingshandelingen voor een ontvluchting mogelijk minder snel dan gewenst konden worden gesignaleerd. Inmiddels is alle (nieuwe) apparatuur operationeel, waardoor er ook beter zicht op de buitenzijde van de ringmuur is gerealiseerd.

Reïntegratieactiviteiten

De aanbeveling met betrekking tot de reïntegratieactiviteiten heeft de inrichting onvoldoende opgepakt. Gedetineerden die behoren tot de doelgroep voor deelname aan een reïntegratietraject, worden nog regelmatig doorgeplaatst naar vervolginrichtingen, zonder een advies over de invulling van het traject. De Inspectie verwacht dat de PI Havenstraat een visie ontwikkelt over haar adviesmogelijkheden over reïntegratietrajecten van gedetineerden.

Organisatieaspecten

De aanpak van een aantal belangrijke randvoorwaarden voor een effectieve communicatiestructuur, zoals een goede personeelsbezetting, tijdige vacaturevervulling en het terugdringen van verzuim, heeft er toe geleid dat de communicatie(mogelijkheden) in de PI Havenstraat aanzienlijk is (zijn) verbeterd. De PI Havenstraat is op de goede weg als het gaat om het realiseren van een meer op stabiliteit en voorspelbaarheid gefundeerde organisatie. De directie communiceert duidelijk welke richting de organisatie op wil. De medewerkers zijn zich hiervan bewust en onderschrijven in meerderheid de beoogde koers. De directie heeft haar prioriteit het afgelopen jaar niet gelegd bij de aanbeveling van de Inspectie om organisatiebrede stelselmatige evaluatie van bedrijfsprocessen te intensiveren.

Inleiding

1.1 Aanleiding en doel

Aanleiding

De Inspectie Veiligheid en Justitie (IVenJ) houdt toezicht op de sanctietoepassing in Nederland. Zij doet dit onder meer door penitentiaire inrichtingen met een zekere regelmaat op hun functioneren te beoordelen. In juni 2011 bezocht de Inspectie voor de Sanctietoepassing (ISt) de PI Amsterdam locatie Havenstraat (kortweg PI Havenstraat) voor een doorlichting.¹ Dat leverde op onderdelen een kritisch beeld op. Met name bij de aspecten interne veiligheid, maatschappijbeveiliging en maatschappelijke reïntegratie constateerde de ISt verbeterpunten. Niet eerder leken de risico's op het gebied van beveiliging en veiligheid zo ernstig als in de PI Havenstraat.

Doel

In het vervolgonderzoek is nagegaan in hoeverre de inrichting de verbeterpunten die de ISt destijds signaleerde heeft aangepakt. De centrale vraag is of de inrichting zich heeft verbeterd ten opzichte van de doorlichting in 2011.

1.2 Reikwijdte van het vervolgonderzoek

Locatie Havenstraat vormt samen met locatie Tafelbergweg de vestiging PI Amsterdam. De doorlichting had betrekking op de locatie Havenstraat en hetzelfde geldt voor het vervolgonderzoek.

1.3 Toetsingskader

Uitgangspunt voor het vervolgonderzoek van de PI Havenstraat zijn de eerder geconstateerde verbeterpunten. Deze punten beoordeelt de IVenJ aan de hand van de criteria in het standaard toetsingskader voor het gevangeniswezen (dit is te vinden op website van de voormalige ISt via www.ivenj.nl). Het toetsingskader omvat de aspecten rechtspositie en bejegening van gedetineerden, maatschappijbeveiliging, interne veiligheid, maatschappelijke reïntegratie en organisatie.

1.4 Opzet

Methode

Bij een vervolgonderzoek verzamelt de Inspectie feitelijke gegevens door documentonderzoek vooraf en ter plaatse, observaties in de PI en interviews met een breed scala aan betrokkenen bij de inrichting. Op basis van de normen die in dit onderzoek van toepassing zijn, heeft de Inspectie gestructureerde vragen- en checklijsten opgesteld. De Inspectie zet alle verzamelde gegevens vervolgens af tegen de criteria uit het toetsingskader en komt zo tot een oordeel. Een vervolgonderzoek wordt altijd door ten minste twee inspecteurs uitgevoerd.

Uitvoering en tijdpad

Het vervolgonderzoek van PI Havenstraat is uitgevoerd door twee inspecteurs in een periode van twee dagen. De doorlichting is op 31 juli 2012 aangekondigd aan de PI en op 5 en 6 september 2012 uitgevoerd. Zie bijlage 5 voor het volledige inspectieprogramma van het vervolgonderzoek. De directeur van PI Havenstraat

¹ De toezichthouder op de sanctietoepassing de Inspectie voor de Sanctietoepassing (ISt) is sinds april 2012 met de Inspectie Openbare Orde en Veiligheid opgegaan in de Inspectie Veiligheid en Justitie.

heeft op 14 november 2012 de conceptversie van het inspectierapport voorgelegd gekregen om te kunnen reageren op de feitelijke bevindingen. Op 22 november 2012 heeft de Inspectie heeft zijn reactie ontvangen en op 18 december 2012 heeft het hoofd van de Inspectie VenJ het inspectierapport vastgesteld en vervolgens aangeboden aan de staatssecretaris van Veiligheid en Justitie.

1.5 Objectbeschrijving

De PI Havenstraat heeft een bestemming als huis van bewaring en een capaciteit van 214 plaatsen en is gelegen in Amsterdam-Zuid. Het complex is kruisvormig van opzet met vier vleugels met elk vier etages. De vijf verblijfsafdelingen voor gedetineerden zijn op de noord-, oost- en westvleugel gelegen. Op de tweede en derde ring van de afdeling Oost en zijn in totaal tien cellen bestemd voor meerpersoonsgebruik.

1.6 Leeswijzer

De hoofdstukindeling volgt grotendeels de aspecten van het toetsingskader (zie paragraaf 1.3). De paragrafen volgen de criteria van het toetsingskader. Elke paragraaf begint met een omschrijving van het verbeterpunt uit de doorlichting van 2011. Daarna volgen de bevindingen van het vervolgonderzoek en een oordeel. In hoofdstuk 8 staat de slotconclusie.

2 Rechtspositie

2.1 Rechtmatige insluiting en introductie

Verbeterpunt

De Inspectie verwacht dat gedetineerden op basis van een rechtmatige titel zijn ingesloten en dat de inrichting hiertoe alle documenten rondom insluiting en identiteit goed vastlegt en controleert. Eén van de controles, namelijk de vijf procents-steekproefcontrole van de directie op de insluitingstitels, beperkte zich in de PI Havenstraat tot de dossiers van gedetineerden die met ontslag zouden gaan. Daarnaast beschikte de PI Havenstraat niet over actuele instructies en werkprocessen rondom de biometrie. De medewerkers van de bevolkingsadministratie (BVA) die de controle doen op de rechtmatige insluiting hadden procesbeschrijvingen voor hun werkzaamheden, maar deze waren niet actueel en specifiek voor de inrichting.

Naast de rechtmatige insluiting verwacht de Inspectie ook dat de inrichting de gedetineerden uitleg geeft over de regels in de inrichting en de rechten die een gedetineerde heeft. Ten tijde van de doorlichting waren de huisregels conform het landelijk voorgeschreven model en grotendeels actueel, op een beschrijving van de identificatie met behulp van biometrie na.

Dit resulteerde in de volgende aanbevelingen:

- Voer, op de directiecontrole van ingevoerde insluitingsdocumenten, een willekeurige wekelijkse steekproef van vijf procent in.
- Actualiseer de werkprocessen van de BVA en maak ze ook locatiegebonden.
- Draag zorg voor volledigheid van de huisregels ten aanzien van de toepassing van biometrie.

Bevindingen

De bevolkingsadministratie van de PI Havenstraat beschikt inmiddels over de meest actuele landelijke werkprocessen. Daar waar er specifieke werkwijzen voor de PI Havenstraat zijn, heeft de inrichting een aanvulling op deze processen gemaakt. Geïnterviewden geven aan dat de directie trouw steekproefsgewijs vijf procent van de mutaties fiatteert. Bij de gedetineerdendossiers op de BVA ligt een controlelijst van de directie waarop staat wanneer ze welke dossiers hebben gefiatteerd. In december 2011 heeft het hoofdkantoor van de Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI) een audit uitgevoerd op de werkprocessen van de BVA. Deze audit gaat ook na of de procesbeschrijvingen actueel en voorhanden zijn, en of er controle is op de registratie van de insluitingstitels. De audit werd positief afgesloten.

Na de inspectie heeft de inrichting de huisregels voor gedetineerden geactualiseerd en in februari 2012 is de laatste versie vastgesteld en verspreid over de afdelingen. In deze versie wordt ook aan gedetineerden uitgelegd hoe en wanneer de biometrie wordt gebruikt in de inrichting.

Oordeel

De inrichting heeft de aanbevelingen op het gebied van de rechtmatige insluiting en de introductie actief opgepakt en dit heeft geleid tot een oplossing van de tekortkomingen. De directie voert consequent de steekproefsgewijze controle uit en de werkprocessen van de BVA en de huisregels voor gedetineerden zijn geactualiseerd.

2.2 Activiteitenprogramma

Verbeterpunt

De Inspectie verwacht dat de inrichting gedetineerden het wettelijk minimum aan regimeactiviteiten biedt. Tijdens de doorlichting in 2011 bleek dat het programma te weinig activiteitenuren omvatte. Er werden onvoldoende uren arbeid geboden en activiteiten concurreerden onderling, bijvoorbeeld recreatie met geestelijke verzorging. Recreatiemomenten waren bovendien nooit twee uur aaneengesloten, zoals de wet dat voorschrijft. Door uitval van activiteiten kwam het regelmatig voor dat gedetineerden tijdens het programma ingesloten werden op cel. Voor gedetineerden op een meerpersoonscel was dit extra belastend omdat zij exact hetzelfde rooster volgden en daardoor nog meer tijd samen op cel doorbrachten. De inrichting registreerde de oorzaken van de uitval niet waardoor een goede monitoring van de uitvoering niet mogelijk was.

Dit resulteerde in de volgende aanbevelingen:

- Draag zorg voor de invoering van een dagprogramma dat de gedetineerde 43 uur activiteiten biedt en zorg dat activiteiten waar zij recht op hebben niet samenvallen.
- Verbeter de bestaande registratie van de uitvoering van het dagprogramma door de oorzaken van de uitval ook te registreren.

Bevindingen

In december 2011 heeft de inrichting een nieuw dagprogramma ingevoerd. Dit programma is gebaseerd op de nieuwste beleidsuitgangspunten van de DJI en biedt ook een avondprogramma. De overgang vergde het nodige van de inzet van medewerkers en gedetineerden en het is goed verlopen volgens geïnterviewden. Het programma biedt, in combinatie met de postenbezetting voor medewerkers, meer duidelijkheid en zorgt ook voor meer rust in de inrichting. De activiteiten concurreren niet meer met elkaar en er is voor gedetineerden die dat willen voldoende arbeidstijd ingeroosterd. Het biedt echter nog steeds niet de vereiste 43 uur aan activiteiten. De Inspectie bekeek de programma's van twee afdelingen: de afdeling Noord komt één uur te kort en de afdeling Oost bijna vier uur.² Het nieuwe dagprogramma blijkt in de praktijk ook niet altijd een verbetering. In de avonduren wordt nu wel twee uur aaneengesloten recreatie geboden, maar gedetineerden merken dat ze juist overdag tijd missen om praktische zaken te kunnen regelen. Instanties zoals advocatenkantoren, gemeentes, maar ook instellingen van de rijksoverheid, zijn alleen bereikbaar tijdens kantooruren. Het hangt nu vaak af van de vindbaarheid en de tijd van de penitentiair inrichtingswerkers (piw'ers) of ze een gedetineerde de gelegenheid geven om toch overdag te kunnen bellen. Voor dit soort 'scharrelruimte' biedt het programma volgens de makers wel gelegenheid, maar nog niet alle medewerkers zien de mogelijkheden.

De arbeid vindt nu altijd doorgang, ook als er geen werkaanbod is, of als er een werkzaal stil ligt vanwege bijvoorbeeld ziekte van een arbeidsmedewerker. Werkzalen worden dan samengevoegd en/ of gedetineerden recreëren dan in de

² In de wederhoorreactie geeft de inrichting aan dat zij wel voor alle afdelingen minimaal 43 uur activiteiten aanbiedt. De Inspectie heeft inzage gehad in dagprogramma's waar één uur Terugkeeractiviteiten (TRA) en één uur bezoek niet is opgenomen terwijl dit wel wordt aangeboden. Bovendien is in het nieuwe dagprogramma, dat conform het programma Optimalisering Personele Inzet (OPI) opgesteld is, twee uur ingeroosterd voor begeleiding en begeleiding. Omdat dit om incidentele contacten met verschillende functionarissen gaat zoals een arts of een medewerker van de bevolkingsadministratie, is dit niet expliciet opgenomen in het programma.

arbeidslokalen. De acquisitie van nieuw werk vraagt, ondanks de ondersteuning van de regionale bureaus arbeid van DJI, nog veel tijd van het hoofd arbeid. Er is nog geen constant aanbod in orders. Er zijn pieken, maar ook langere periodes met weinig werk. De inrichting monitort nu stelselmatig de uitval van arbeid, sport, geestelijke verzorging en onderwijs. Hieruit blijkt dat het onderwijs de afgelopen tijd veel is uitgevallen. Volgens geïnterviewden komt de inrichting structureel zestien uur inzet van een onderwijsgevende te kort.

Oordeel

De PI Havenstraat heeft met de invoering van het nieuwe dagprogramma de nodige verbeteringen in het activiteitenprogramma doorgevoerd. Bijna alle tekortkomingen die de Inspectie signaleerde zijn ook opgelost. Er is voldoende arbeidstijd ingeroosterd, de uitval van activiteiten is sterk verminderd en de inrichting monitort de uitval om eventuele knelpunten beter te kunnen aanwijzen. Ook hebben gedetineerden nu de gelegenheid om twee uur achter elkaar te recreëren. Door de verdeling van de recreatietijd müssen gedetineerden met name overdag gelegenheid om bijvoorbeeld contact op te kunnen nemen met hun advocaat. Het dagprogramma op de afdeling Oost vereist echter nog steeds uitbreiding naar 43 uur. Met de ingeroosterde uren voor begeleiding en bejegening zou dit programma voldoen, maar deze uren zijn niet expliciet opgenomen in het programma voor gedetineerden. In de praktijk zullen ook niet alle gedetineerden hier elke week gebruik van kunnen maken.

2.3 Accommodatie

Verbeterpunt

De Inspectie verwacht dat een inrichting de ruimten waar gedetineerden verblijven goed onderhoudt en aan hen de mogelijkheid biedt hun kleding schoon te houden. Tijdens de doorlichting stelde de Inspectie vast dat er enkele ruimtes waren waar het onderhoud verbetering vereiste, zoals de douches voor gedetineerden. Bovendien had de PI Havenstraat te weinig wasmachines en drogers beschikbaar om voor alle gedetineerden hun privé-was te doen. De wasregeling waarbij de Binnenkomstafdeling delinquenten (BAD) dit dan voor de gedetineerden doet, was bovendien maar voor een beperkt aantal gedetineerden beschikbaar. De meeste gedetineerden moesten hun vuile was aan hun bezoekers meegeven.

Dit resulteerde in de volgende aanbevelingen:

- Breng het sanitair op orde.
- Bezie in hoeverre de wasregeling met het BAD volstaat om de gedetineerdenpopulatie te bedienen.
- Formuleer eenduidige regels voor de mogelijkheden voor het wassen van kleding in de inrichting, sluit hierbij geen gedetineerden uit. En voorzie zo mogelijk in wasruimten.

Bevindingen

De Inspectie stelde tijdens de rondgang door de inrichting vast dat de inrichting de doucheruimten had opgeknapt en grondig had gereinigd. Door de beperkte ruimte in de inrichting, heeft de directie er niet voor gekozen om meer wasmachines aan te schaffen. Wel staat er nu op elke vleugel een centrifuge zodat handwasjes sneller drogen op cel. De wasregeling met het BAD maakt nu duidelijk welke gedetineerde wel en welke gedetineerden geen gebruik kunnen maken van de wasregeling. De regeling geldt echter alleen voor gedetineerden die helemaal geen bezoek ontvangen. Gedetineerden die wél bezoek ontvangen, ongeacht de aard van de relatie of de frequentie van het bezoek, worden nog geacht hun was aan het bezoek mee te geven.

Oordeel

De inrichting heeft de gesignaleerde verbeterpunten grotendeels ter harte genomen. De douches zijn opgeknapt en de wasregeling is duidelijk voor gedetineerden. De mogelijkheid om kleding te wassen is enigszins verbeterd omdat gedetineerden die hun bezoek niet kunnen of willen belasten met hun vuile was, nu hun handwas kunnen centrifugeren zodat het sneller droogt.

2.4 Voeding en winkel**Verbeterpunt**

De Inspectie verwacht dat de inrichting verspreid over de dag drie maal een maaltijd aanbiedt aan gedetineerden waaronder één warme maaltijd. Voor gedetineerden die in de isoleercel verbleven waren de maaltijden niet voldoende verspreid over de dag. Zij kregen binnen acht uur drie maaltijden. Dit achtte de Inspectie onwenselijk. De mogelijkheid voor gedetineerden om voeding of andere producten te kopen in de PI voldeed aan de eisen van de Penitentiaire beginselenwet, maar de prijzen van producten waren substantieel hoger dan die in het hogere prijssegment van de supermarkt.

Dit resulteerde in de volgende aanbevelingen:

- Spreid de momenten waarop gedetineerden in de isoleercellen voeding verstrekt krijgen beter over de dag.
- Draag zorg voor een winkelaanbod dat qua prijs niet substantieel hoger is dan het hogere prijssegment van de supermarkt.

Bevindingen

Na de doorlichting heeft de inrichting het aanbod van maaltijden aan gedetineerden in een isoleercel aangepast. De inrichting heeft de tekortkoming opgelost door op een later tijdstip, rond acht uur 's avonds, de gedetineerde nog een broodmaaltijd aan te bieden. Het aanbod van de maaltijden en de tijdstippen is voor medewerkers terug te vinden in een werkinstructie voor de zorg bij isoleercellen.³ Overleg met de winkelier leidde tot een aanpassing van prijzen, maar prijsverlagingen van een product gingen tegelijkertijd met prijsverhoging van een ander product. Inmiddels heeft de directie besloten om aan te gaan sluiten bij de winkelvoorziening van de PI Zoetermeer.

Oordeel

De inrichting heeft beide aanbevelingen opgepakt. Zij zorgt nu voor een betere spreiding van het aanbod van maaltijden over de dag. De inrichting heeft inspanning gepleegd om, in overleg met de huidige leverancier, tot redelijkere prijzen van winkelproducten te komen. Binnenkort is er door de overgang naar een andere leverancier hoogstwaarschijnlijk ook een oplossing voor een betere prijsstelling.

2.5 Maatschappelijk contact**Verbeterpunt**

De Inspectie verwacht dat gedetineerden in staat worden gesteld om tijdens hun verblijf contact te onderhouden met hun relaties. De Inspectie oordeelde kritisch over het feit dat gedetineerden die na 16.30 uur binnenkwamen niet in de gelegenheid gesteld werden om met een relatie te telefoneren om hen op de hoogte te stellen van hun verblijf. In de PI Havenstraat hadden gedetineerden weliswaar

³ Gedetineerden klaagden tijdens het vervolgonderzoek over de achteruitgang in kwaliteit en kwantiteit van de voeding. Ook de koffie is van slechte kwaliteit. Veel gedetineerden drinken het niet meer en de overgebleven zakken worden vaak weggegooid.

voldoende reguliere bezoekgelegenheid, maar was er slechts tweemaal in het jaar de mogelijkheid voor gedetineerden om alleen met hun kinderen contact te hebben tijdens ouder-kinddagen. Landelijk ligt deze norm bij vier maal per jaar. Bovendien bracht de PI de mogelijkheid onvoldoende bij gedetineerden onder de aandacht omdat het niet in de huisregels werd beschreven. Als laatste merkte de Inspectie op dat gedetineerden wel in staat werden gesteld om telefonisch contact te hebben met hun relaties, maar dat de verdeling van beltijd voor veel conflicten tussen gedetineerden zorgde.

Dit resulteerde in de volgende aanbevelingen:

- Biedt gedetineerden die na 16.30 uur binnenkomen de gelegenheid met een relatie te telefoneren.
- Organiseer minimaal viermaal per jaar ouder-kinddagen en beschrijf deze mogelijkheden in de huisregels.
- Overweeg een oplossing te zoeken voor de conflicten die bij de belmomenten ontstaan.

Bevindingen

Zowel gedetineerden als medewerkers geven aan dat nu ook gedetineerden die buiten kantoortijden binnenkomen de gelegenheid krijgen om iemand telefonisch te informeren over hun insluiting. Ook bevestigden geïnterviewden dat er minstens vier keer per jaar een moment wordt georganiseerd waarbij vaders hun kinderen kunnen zien in een andere setting dan het reguliere bezoek. De mogelijkheid staat nu ook in de huisregels beschreven en er is meer animo dan voorheen. Conflicten bij belmomenten behoren inmiddels tot het verleden. Na de doorlichting in 2011 zijn er meer telefoons op de verblijfsafdeling geplaatst en piw'ers hielden meer toezicht om conflicten te voorkomen. Het bellen voor gedetineerden is bovendien veel duurder geworden waardoor zij minder bellen. Het hoofdkantoor DJI is een contract aangegaan met een leverancier die niet alleen een hogere belprijs per minuut heeft, maar die ook de mogelijkheid tot 'collect call' uitsluit. Volgens gedetineerden kun je met een telefoonkaart van vijf euro tien minuten bellen. Bellen met het buitenland is nog veel duurder. Gedetineerden zien dat bij de uitbetaling van het loon er telefoonkaarten worden gekocht en in het begin van de week wordt er nog wel gebeld, daarna niet meer omdat het geld op is. Door het dagprogramma is het ook lastig om overdag, tijdens kantooruren, te bellen. Piw'ers handelen verschillend in het toestaan van een belletje naar een advocaat buiten recreatietijd (zie ook paragraaf 1.2).

Oordeel

De inrichting heeft alle drie de aanbevelingen opgepakt en dit leidde voor het zogenaamde 'inkomstentelefoontje' na kantooruren en het verdubbelen van het aantal ouder-kind dagen tot een positieve uitkomst. De inrichting heeft zich na de doorlichting ook ingespannen om de conflicten tijdens belmomenten meer te voorkomen. Echter van conflicten tijdens het bellen is geen sprake meer omdat het bellen sterk is afgenomen vanwege het verhoogde beltarief. De Inspectie vindt dat de mogelijkheden om overdag te kunnen bellen met een advocaat of andere instanties verruimd zouden kunnen worden.

2.6 Disciplinaire straffen en ordemaatregelen Verbeterpunt

De Inspectie verwacht dat een inrichting vastgelegd en actueel beleid heeft over het opleggen van disciplinaire straffen en ordemaatregelen aan gedetineerden met als doel disproportioneel straffen te voorkomen. Het beleid in de PI Havenstraat was

sterk verouderd en bovendien was het voor een deel ook onduidelijk over de aanleiding waarvoor een straf opgelegd kon worden.

Dit resulteerde in de volgende aanbeveling:

Draag zorg voor actueel sanctiebeleid dat in overeenstemming is met de landelijke richtlijnen.

Bevindingen

Kort na de inspectie heeft de inrichting het sanctiebeleid herzien. Het gedrag dat strafwaardig is, staat omschreven met daarbij sancties die ook in overeenstemming zijn met de landelijke richtlijnen. Omdat de directie deels nieuw is, is het gebruikelijker dan voorheen om met elkaar en met de afdelingshoofden af te stemmen. Het doel is om zoveel mogelijk in gelijke gevallen gelijk te straffen. Afdelingshoofden bereiden de afhandeling voor in overleg met piw'ers. De mogelijkheid tot een waarschuwing in plaats van een straf is nu explicieter gemaakt in het beleid en deze wijze van afdoening wordt ook toegepast. Geïnterviewde medewerkers zijn positief over de wijze van afhandeling van straffen en maatregelen.

Oordeel

De inrichting heeft de aanbeveling opgepakt en kort na het inspectiebezoek is het beleid aangepast. Er is nu voor alle betrokkenen meer duidelijkheid over welk gedrag tot welke straf of maatregel kan leiden.

2.7 Klachtafhandeling

Verbeterpunt

Gedetineerden die een klacht indienden in de PI Havenstraat moesten vaak lang wachten op een uitspraak van de beklagcommissie van de commissie van toezicht (cvt). De afhandelingstermijn overschreed frequent de wettelijke norm van vier weken. De Inspectie zag in de registratie dat de datum van ontvangst van het beklag bij de cvt soms wel twee tot vier weken later was dan de datum op de klachtbrief. Bovendien werden gedetineerden onvoldoende geïnformeerd dat zij zich bij een klacht kunnen laten bijstaan door een advocaat of een tolk. Dit was voor hen namelijk niet in de huisregels terug te vinden. Als laatste vond de Inspectie dat de inrichting te weinig naging wat de uitspraak na een klacht was geweest. Uit de administratie bleek dat er bij meerdere klachten geen uitspraken waren, die er inmiddels wel hadden moeten zijn. De inrichting, noch de cvt kon hier een verklaring voor geven.

Dit resulteerde in de volgende aanbevelingen:

Aan de PI en de cvt:

- Onderzoek wat de oorzaak is van de lange duur tussen het opstellen van de klacht door de gedetineerde en de ontvangst van de klacht bij de cvt en bezie of dit verkort kan worden.
- Onderzoek wat de oorzaak is van het ontbreken van de uitspraken in de administratie van inrichting, draag ervoor zorg dat de inrichting altijd op de hoogte is van een uitspraak over een tegen haar ingediende klacht.

Aan de PI:

- Beschrijf in de huisregels dat gedetineerden zich bij een klacht kunnen laten bijstaan door een advocaat of een tolk.

Bevindingen

De directie geeft aan dat er gekeken is naar de lange duur tussen het opstellen van de klacht door de gedetineerde en de ontvangst van de klacht bij de cvt, maar er is geen specifieke oorzaak voor de vertraging gevonden. Hetzelfde geldt voor het ontbreken van de uitspraken in de administratie van de inrichting. Het proces van klachtafhandeling is volgens geïnterviewden verbeterd sinds de inzet van een juridisch medewerker. De medewerker verzamelt vanuit de inrichting de ingediende klachten en heeft hierover nauw contact met de secretaris van de cvt. Deze medewerker coördineert ook de afhandeling van verweerschriften en controleert deze. De inrichting beschikt over het overzicht van de cvt waarin de cvt bijhoudt wat de status van een klacht is, inclusief de wijze van afhandeling. Er staat bijvoorbeeld dat de klacht is ingetrokken na bemiddeling of dat de klacht gegrond is verklaard. Uit het totaaloverzicht van 2011 blijkt dat er in totaal 495 klachten zijn ingediend in 2011 en dat bijna 70 procent daarvan is ingetrokken al dan niet na een bemiddeling door de cvt. De afhandelingstermijn overschrijdt nog frequent de termijn van vier weken. Naast de stroomlijning in de afhandeling van daadwerkelijk ingediende klachten heeft de inrichting ook haar betrokkenheid bij bemiddeling meer vormgegeven. Wanneer de maandcommissaris van de cvt een bemiddelingspoging doet, dan is er altijd een afdelingshoofd betrokken.

In de nieuwe huisregels is opgenomen dat gedetineerden zich bij een klacht kunnen laten bijstaan door een advocaat of een tolk. De geïnterviewde gedetineerden weten ook dat die mogelijkheid er is.

Oordeel

De inrichting heeft de aanbevelingen ter harte genomen. Zij heeft nu zelf ook meer zicht op de wijze waarop klachten worden afgehandeld. De aanpassingen in het proces, als gevolg van het onderzoek naar de klachtafhandeling, hebben echter niet geleid tot een snellere afdoening van de klachten.

3 Omgang met gedetineerden

3.1 Screening Verbeterpunt

De Inspectie verwacht bij de screening dat een inrichting zo snel mogelijk na binnenkomst nieuwe gedetineerden screent op verschillende aspecten waaronder beveiligings- en beheersrisico's, maar ook gezondheidsrisico's en de behoefte aan (na)zorg. Verschillende disciplines in de PI Havenstraat voerden screeningsactiviteiten uit, maar de samenhang hiertussen was niet beschreven. De inrichting was voornemens de ISS-werkwijze⁴ in te voeren waardoor er sowieso nieuwe procedures en werkwijzen zouden komen.

Het lukte de medewerkers maatschappelijke dienstverlening (mmd'ers) tijdens de doorlichting niet om alle gedetineerden tijdig te screenen op de aanwezigheid van problemen op de leefgebieden identiteit, inkomen en schulden, huisvesting en zorg. Bovendien werden gedetineerden door de hoge doorstroom soms al binnen enkele dagen op een meerpersoonscel geplaatst, terwijl hun gedrag dan nog niet voldoende in kaart was gebracht.

Dit resulteerde in de volgende aanbevelingen:

- Maak in het verlengde van de ISS-procedure een lokale procesbeschrijving voor de screening van nieuwe gedetineerden die niet alleen de afzonderlijke screeningsactiviteiten beschrijft, maar het inkomstenproces in zijn geheel.
- Zorg ervoor dat het MMD (bureau medewerkers maatschappelijke dienstverlening) in staat is om alle screenings tijdig uit te kunnen voeren. En beweeg de gemeentes (in ieder geval Amsterdam) ertoe de gevraagde informatie voor de screening op de leefgebieden tijdig aan te leveren bij de mmd'ers.

Bevindingen

Het inkomstenproces in de PI Havenstraat verloopt nu volgens de ISS-procedure. Iedere discipline wordt geacht om via ISS-systematiek te werken. De inrichting heeft procesbeschrijvingen die hier op aansluiten voor de instroom van nieuwe gedetineerden. Er is in een overzicht terug te vinden welke disciplines screenings afnemen binnen welk tijdsbestek om eventuele risico's rondom een gedetineerde te achterhalen. Piw'ers die de screenings afnemen merken weinig verschil met de oude werkwijze. Zij waren al gewend om een uitgebreide intake met nieuwe gedetineerden te houden. Piw'ers merken wel dat afdelingshoofden hen meer dan voorheen aanspreken op het invoeren van rapportages. De PI Havenstraat heeft nog altijd een hoge doorstroom van gedetineerden waardoor het nog voorkomt dat gedetineerden te kort op een inkomstenafdeling verblijven om een goed beeld te krijgen, voordat overplaatsing naar een reguliere verblijfsafdeling. Er is wel altijd een afgeronde screening op geschiktheid voor een meerpersoonscel, die geeft de inrichting binnen drie dagen af.

Ten tijde van de doorlichting waren de mmd'ers organisatorisch ondergebracht bij het Coördinatiebureau Terugdringen Recidive (CBTR) Amsterdam. Het was toen de bedoeling om de inzet van mmd'ers onder te brengen bij de vestiging. Er is nu nog geen organisatorische loskoppeling van het CBTR, maar de mmd'ers zijn wel permanent verbonden aan de locatie Havenstraat. In 2011 en in 2012 zijn de aantallen tijdige screenings gestegen en het percentage ligt nu rond de 95%.

⁴ ISS staat voor inkomsten, screening en selectie. Met deze landelijke procedure worden de screeningsactiviteiten in een penitentiaire inrichting gestandaardiseerd met als doel een vollediger beeld van de gedetineerde te krijgen.

Er ligt hierdoor wel een hoge werkdruk bij de mmd'ers. Geïnterviewden zijn inmiddels tevreden over de terugmelding op de nazorg-leefgebieden. De gemeente Amsterdam stuurt de informatieverzoeken voor nieuwe gedetineerden retour en de informatie is volgens het MMD van voldoende kwaliteit. Het organiseren van nazorg via de gemeente Amsterdam is echter lastig vanwege de manier waarop de gemeente georganiseerd is. Ook de mogelijkheden zijn, onder andere vanwege bezuinigingen, minder. Zo is het sinds dit jaar niet meer mogelijk om via de gemeente een schuldsaneringstraject te initiëren omdat hier geen financiën meer voor zijn. Ook moeten gedetineerden nu na hun detentie zonder voorschot rondkomen. Het contact en de afstemming met de regisseurs voor de 'top 600' delinquenten zouden de mmd'ers graag tot stand willen brengen.

Oordeel

De verbeterpunten op het gebied van de screening zijn grotendeels opgelost. Er ligt samenhangend beleid voor de verschillende screeningsacties waar medewerkers in de uitvoering ook mee uit de voeten kunnen en met inspanning van de mmd'ers lukt het steeds beter om de screening op de nazorg tijdig af te ronden. Bovendien is de werkwijze waarbij de gemeente informatie aanlevert voor de screening meer ingebed en levert het de mmd'ers nu vaker bruikbare informatie op om de nazorg vorm te geven. Het blijft, door de hoge doorstroom, nog steeds lastig om gedetineerden op de inkomstenafdeling te houden totdat er een compleet beeld is van zijn achtergrond en gedrag.

3.2 Bejegening

Verbeterpunt

Naast een respectvolle bejegening verwacht de Inspectie dat medewerkers toegankelijk zijn voor gedetineerden en dat medewerkers alert reageren op (niet altijd expliciete) verzoeken van gedetineerden. In 2011 concludeerde de Inspectie dat gedetineerden doorgaans respectvol bejegend worden, maar dat het ontbrak aan een visie op de omgang met gedetineerden en het sturen op de naleving van deze visie. Ook de toegankelijkheid van medewerkers kon verbeterd worden door het aanwijzen van een aanspreekpunt (mentor) voor de gedetineerde. Een punt van aandacht was bovendien de trage beantwoording van oproepen via de spreek-luisterverbinding.

Dit resulteerde in de volgende aanbevelingen:

- Kom tot een breedgedragen visie op de omgang met gedetineerden in de PI Havenstraat, maak motiverend bejegenen⁵ ook onderdeel van deze visie en zorg voor een controle op de consequente uitvoering van deze visie.
- Zorg dat gedetineerden met vragen en problemen ook terecht kunnen bij een aan hen gekoppelde piw-mentor.
- Breng de noodzaak om tijdig te reageren op een 'belletje' van een gedetineerde opnieuw onder de aandacht van medewerkers en zorg voor een tijdige beantwoording.

Bevindingen

Er is geen specifieke 'Havenstraat-visie' op de omgang met gedetineerden. De inrichting baseert zich op de landelijke ontwikkelingen in het kader van het programma Modernisering Gevangeniswezen. Onderdelen uit het programma met betrekking tot bejegening, zoals 'motiverend bejegenen' inclusief het mentorschap, krijgen wel de nodige aandacht. In de piw-teams zijn coaches aangewezen om het

⁵ Motiverend bejegenen is een landelijke werkwijze over de manier van omgaan met gedetineerden om gewenst gedrag te bereiken.

motiverend bejegenen te onderhouden. Ook de afdelingshoofden hebben nadrukkelijker de taak gekregen om te sturen op het functioneren van piw'ers met betrekking tot de omgang met gedetineerden. De beveiligingsmedewerkers worden niet bijgeschoold in het motiverend bejegenen.

Gedetineerden zijn over het algemeen tevreden over de wijze waarop piw'ers met hen omgaan. De meesten vinden dat het motto "wat je geeft krijg je terug" opgaat. Er zit wel verschil in hoe piw'ers omgaan met verschillende gedetineerden, ze staan soms bij de ene gedetineerde meer toe dan bij de ander. Tussen piw'ers zit ook verschil in handelen.

Alle gedetineerden krijgen nu een piw-mentor toegewezen. Geïnterviewde gedetineerden hebben wisselende ervaringen met het piw-mentorschap. Het varieert van een enkel gesprek om de gedetineerde te informeren wie zijn mentor is, tot regelmatige gesprekken waarbij ook de privésituatie van een gedetineerde aan de orde komt. Enkele gedetineerden die de Inspectie sprak, gaven aan dat een mentor hen stimuleert om te doen wat zij moeten doen. Gedetineerden vinden een goede klik tussen piw'er en gedetineerde een voorwaarde voor een goed mentorschap. Gedetineerden geven aan dat ze in de Havenstraat aan iedereen hun vraag kunnen stellen, dat hoeft niet per se hun mentor te zijn. Piw'ers geven aan dat zij nog wel behoefte hebben aan een duidelijke positionering van het mentoraat binnen een groter geheel. Zij constateren dat zij nog niet allemaal een vergelijkbare basishouding naar gedetineerden hebben en dat zij dit dan op het teamoverleg bespreken.

Na de vorige inspectie is er een notitiemap gekomen waarin beveiligers aantekening moesten maken wanneer er een oproep van een gedetineerde binnenkwam en wanneer ze het hadden afgehandeld. De afhandelingstijd betrof de tijd tussen het contact met de gedetineerde en het inwilligen van een verzoek voor bijvoorbeeld een paracetamol of een toiletrol. De reactietijd zou al wel verbeterd zijn.

Gedetineerden klagen nog steeds over de lange reactietijd bij het indrukken van de spreek-luisterverbinding en het tot stand komen van de verbinding. Beveiligers geven aan wel direct de verbinding tot stand te brengen en ze gaan ook direct kijken als er iets aan de hand is. Verschillende geïnterviewden merken op dat er overdag, als piw'ers dienen te reageren op een oproep, er momenten zijn dat dit traag gebeurt. Bijvoorbeeld tijdens de wisseling van diensten, als er een calamiteit is, of als een piw'er alleen op de afdeling loopt waardoor hij het niet direct door heeft dat er een oproep is. Het is via de gedetineerdencommissie (gedeco) al onder de aandacht bij de directeur gebracht en die heeft aangegeven er iets mee te gaan doen.

Oordeel

De aanbevelingen met betrekking tot de bejegening zijn opgepakt en nog steeds onder de aandacht van de directie omdat ze nog niet allemaal tot (volledig) resultaat hebben geleid. De toegankelijkheid van medewerkers is verbeterd doordat gedetineerden nu allemaal een piw-mentor hebben en de inrichting heeft continue aandacht voor de reactietijd op een oproep in geval van nood. Daarnaast liggen er aanknopingspunten voor medewerkers waarop zij hun handelen in de omgang met gedetineerden kunnen vormgeven. Van een volledige visie op de omgang met gedetineerden die ook bij medewerkers bekend is, is echter nog geen sprake. De Inspectie stelt vast dat de inrichting met name het tot stand brengen en uitdragen van een visie op de omgang met gedetineerden beter moet oppakken.

3.3 Rapportage en documentatie

Verbeterpunt

De Inspectie verwacht dat een inrichting rapporteert over het verblijf van een gedetineerde en dat zij hiertoe een procesbeschrijving met kwaliteitseisen heeft. Hier ontbrak het aan in de PI Havenstraat. Naast de invulformats in Tulp-selectie had de PI Havenstraat geen beschrijving over de wijze van rapporteren over gedetineerden. De mate waarin en de wijze waarop werd gerapporteerd, verschilde per verblijfsafdeling. Een groot manco was dat ondersteunende disciplines zoals MMD, het bureau selectie en detentiebegeleiding (BSD), de medische dienst (MD), het onderwijs en de arbeid Tulp-selectie niet gebruikten voor hun rapportage over gedetineerden; of zij hadden hun eigen 'Worddossier' of zij leverden hun rapportage bij het BSD aan via de e-mail.

Dit resulteerde in de volgende aanbevelingen:

- Beschrijf voor elke discipline met welke frequentie en waarover ze dient te rapporteren om tot een volledig beeld over (de activiteiten rondom) een gedetineerde te komen.
- Richt één rapportagesysteem zodanig in dat alle disciplines daarin rapporteren en dat er geen gegevens verloren kunnen gaan omdat er schaduwdoSSIERS bij de afzonderlijke disciplines zijn. Draag daarbij ook zorg voor een controle op de kwaliteit en kwantiteit van de rapportages.

Bevindingen

De PI Havenstraat heeft dienstinstructies geformuleerd om medewerkers te informeren over de wijze van rapporteren over gedrag van gedetineerden, dit zijn de dienstinstructie 'ISS-rapporteren'. De instructies gaan in op het proces van rapporteren en de frequentie, maar niet op de kwaliteit van de rapportage. Door de invoering van ISS, waarbij er meer eisen worden gesteld aan de screening, het detentie- en reïntegratieplan (D&R-plan) en het gebruik van Tulp-selectie, is het rapporteren in Tulp-selectie sterk verbeterd. Van afzonderlijke dossiervorming door verschillende disciplines is nagenoeg geen sprake meer. Volgens geïnterviewden is het gebruik van Tulp-selectie geïntensiveerd en de inhoud van de rapportages krijgt geleidelijk aan meer diepgang. Medewerkers zijn positief over deze ontwikkeling, al geven zij aan dat nog niet iedereen hetzelfde niveau levert. De sturende rol van afdelingshoofden op de kwaliteitsontwikkeling in de rapportage moet zich nog verder ontwikkelen. Vooral nog richten zij zich met name op de rapportages die terugkomen in de multidisciplinaire overleggen (MDO).

Oordeel

Na de doorlichting heeft de PI Havenstraat, mede als gevolg van de landelijke ontwikkelingen in ISS en D&R-plan, de documentatie en rapportage over gedetineerden verbeterd. Er liggen nu duidelijkere verwachtingen over de kwantiteit en kwaliteit van de rapportage. Doordat alle medewerkers in hetzelfde systeem rapporteren is er minder kans op verlies van gegevens. De controle op de kwaliteit en kwantiteit van de rapportages verdient nog verbetering.

4 Interne veiligheid

4.1 Preventie en beheersing van calamiteiten

Verbeterpunt

De Inspectie verwacht dat de inrichting beschikt over systemen om de veiligheid van gedetineerden, medewerkers en bezoekers te waarborgen. De pzi's⁶ in de PI Havenstraat functioneerden niet goed, waardoor risico's voor het personeel bestonden. De Inspectie onderstreepte hierbij dat niet de inrichting, maar de afdeling huisvesting van DJI goed functionerende pzi's diende te leveren.

Dit resulteerde in de volgende aanbeveling aan DJI:

Breng de urgentie van het vervangen van de huidige pzi's nogmaals onder de aandacht van de leverancier en dring aan op het zo spoedig mogelijk vervangen van het huidige systeem teneinde ernstige veiligheidsrisico's op korte termijn weg te nemen.

Bevindingen

Een geheel vernieuwde pzi-installatie is per 1 mei 2012 operationeel en functioneert tot volle tevredenheid van alle geïnterviewden.

Bij het onderzoek naar dit verbeterpunt stuitte de IvenJ op onduidelijkheid bij medewerkers naar de toepassing van het gijzelingsbeleid binnen PI Havenstraat. Een meerderheid van de medewerkers gaf aan bij gijzeling de deuren te openen omdat de inrichting niet geëquipeerd is voor een statische⁷ gijzeling. Een minderheid, inclusief directie, gaf echter aan dat het 'deuren dicht' beleid van toepassing is.

Oordeel

Het verbeterpunt pzi's is volledig gerealiseerd. Wel is het zaak dat de directie aan de organisatie duidelijkheid verschaft over het vigerende gijzelingsbeleid.

4.2 Tegengaan van agressie en geweld

Verbeterpunt

De Inspectie verwacht dat de inrichting de veiligheid van personen in een inrichting verzekert en het risico van geweld tot een minimum beperkt. Hiertoe dient het personeel getraind te zijn en moet er voldoende (toe)zicht zijn op locaties in het gebouw die kwetsbaar zijn voor agressie. Ongeveer de helft van het personeel nam echter zelden tot nooit deel aan de trainingen in praktisch penitentiair optreden (PPO). Personeel voelde zich op sommige locaties onveilig en op bepaalde locaties kon het cameratoezicht verbeterd worden. De geweldsinstructies waren niet verspreid binnen de inrichting.

Dit resulteerde in de volgende aanbevelingen:

- Heb serieuze aandacht voor agressiebeheersing door de deelname aan het PPO substantieel te verbeteren en de geweldsinstructies binnen de inrichting te verspreiden.

⁶ Pzi is een afkorting van personenzoekinstallatie. Een personenzoekinstallatie bestaat uit een zender en een aantal ontvangers. Het lijkt op een piepersysteem. Het verschil is echter dat er bij een pzi sprake is van eigen ontvangers en een eigen zender.

⁷ Bij een statische gijzeling verblijven de gedetineerde en de gegijzelde in een gecompartmenteerd deel van de inrichting.

- Voorkom dat personeelsleden alleen in kleine ruimten met grote groepen gedetineerden moeten verblijven waardoor ze zich onveilig voelen.
- Voorzie op alle vanuit veiligheidsoogpunt risicovolle locaties in (camera)toezicht en in de mogelijkheid om de camerabeelden op te slaan voor de reconstructie van incidenten.

Bevindingen

De executieve functionarissen namelijk, piw'ers en beveiligers, geven aan frequent getraind te worden in praktisch penitentiair optreden en dat ook zinvol te vinden. Voor de training zijn veel meer mogelijkheden dan voorheen dankzij een andere planningsystematiek. Het sport- en communicatiemoment gaat altijd door en er zijn voldoende deelnemers zijn. Om de week wisselen sport en communicatie elkaar af. Dit impliceert dat er twee keer per maand aandacht kan zijn voor PPO-vaardigheden. Ook leidinggevendende bevestigen deze gang van zaken en geven aan deelname aan de sport te registreren. Piw'ers bevestigen dat dit laatste, tot hun spijt, noodzakelijk is.

De inrichting heeft aandacht besteed aan de veiligheidsbeleving in grotere groepen gedetineerden door het cameratoezicht te verbeteren. Zowel piw'ers als beveiligers geven aan zich veiliger te voelen nu zij door het 'derde oog' beter geobserveerd worden. Door vernieuwing van het camerasysteem in de PI worden beelden vastgelegd en kunnen deze worden teruggezien. Daarnaast zijn de procedures bij het betreden van de luchtplaats (waar de kleine ruimte zich bevond) aangescherpt en opnieuw onder de aandacht gebracht. Medewerkers zijn alerter op een correcte uitvoering ervan.

Oordeel

De PI Havenstraat is aan alle verbeterpunten op het criterium agressie en geweld tegemoet gekomen. Executieven worden consequent getraind in het omgaan met agressie en geweld, er is op risicovolle locaties (camera)toezicht en de inrichting heeft nu de mogelijkheid om de camerabeelden op te slaan. De veiligheidsbeleving is verbeterd en medewerkers zijn alerter op een correcte uitvoering van veiligheidsprocedures bij het betreden van de luchtplaats.

4.3 Drugsontmoediging

Verbeterpunt

De Inspectie verwacht dat bezoekers tijdig geïnformeerd worden over het drugsontmoedigingsbeleid van de inrichting. Dit gebeurde ten tijde van de doorlichting echter pas in de wachtruimte voor het bezoek. Ook betwijfelde de Inspectie of de visitatie van gedetineerden na een bezoekmoment altijd even gedegen werd uitgevoerd.

Dit resulteerde in de volgende aanbevelingen:

- Informeer bezoekers voorafgaande aan de toegangscontrole over deze controle en de consequenties van drugsinvoer.
- Draag er zorg voor dat de visitatie na bezoek altijd even gedegen en uniform wordt uitgevoerd. Stel daartoe heldere instructies op en intensiveer het toezicht tijdens de visitatie.

Bevindingen

Bezoekers worden bij toegang tot de PI passief geïnformeerd over drugscontroles. Naast de toegangsdeur hangen hierover informatiesheets. Dezelfde informatie hangt in de wachtruimte voor bezoekers. Gedetineerden geven aan dat hun bezoekers op de hoogte zijn van mogelijke controles en ook al eens zijn gecontroleerd met behulp van een drugshond. De eerder toegepaste 100 procent visitatie van gedetineerden

na relatiebezoek vindt in de PI niet meer plaats. Vóór de installatie van een elektronische selector was het aantal visitaties al teruggebracht tot 50 procent, nu bepaalt de selector, waar de gedetineerden overigens zelf op drukken, door middel van een rode of groene lamp wie er respectievelijk gevisiteerd danwel gefouilleerd wordt. De uitvoerende beveiligers zijn positief over het systeem; het voorkomt discussie. Gedetineerden bevestigen dat beveiligers werken met de selector en dat als ze niet in de steekproef vallen voor visitatie zij sowieso gefouilleerd worden. Geïnterviewde beveiligers geven bovendien aan dat zij zien dat zichzelf en collega's dezelfde instructies hanteren bij de uitvoering van de visitatie en het fouilleren.

Oordeel

De PI Havenstraat heeft de aanbevelingen over drugsontmoediging opgepakt. Bezoekers kunnen voorafgaande aan de toegangscontrole op de hoogte zijn van de toegepaste controles en de gevolgen van drugsinvoer. Bovendien is bij de visitatie van (vermeende) willekeur geen sprake meer.

5 Maatschappijbeveiliging

5.1 Beveiligingsvoorzieningen en –toezicht Verbeterpunt

De Inspectie verwacht dat een inrichting zowel de dynamische als statische beveiligingsaspecten op orde heeft. Personeel dient instructies juist uit te voeren en penitentiair scherp te zijn. Dit kan door hier bijvoorbeeld aandacht aan te besteden tijdens werkoverleggen. In de inrichting was er echter geen structurele aandacht voor penitentiare scherppte. Werkinstructies voor het bezoek, maar ook voor een aantal andere processen, waren verouderd of soms al vier jaar niet geactualiseerd. Technische beveiligingsvoorzieningen zouden onderhouden moeten zijn en goed moeten functioneren. Het niet met camera's kunnen toezien op het buiten de ringmuur gelegen terrein maakte echter dat voorbereidingshandelingen voor een ontvluchting mogelijk minder snel dan gewenst gesignaleerd worden.

Dit resulteerde in de volgende aanbevelingen:

- Actualiseer dienstinstructies en zie toe op een juiste toepassing van deze instructies. Heb met voorrang aandacht voor het juist toepassen van de biometrie-procedures in de inrichting.
- Breng penitentiare scherppte structureel bij personeel onder de aandacht.
- Onderzoek, gelet op de veiligheids- en beveiligingsrisico's, de mogelijkheden om cameratoezicht te kunnen houden aan de buitenkant van de ringmuur.

Bevindingen

De dienstinstructies zijn geactualiseerd en vinden in de praktijk ook toepassing. De vereiste biometrie-procedures worden ook toegepast. Een enkele keer valt het biometriesysteem uit en stapt men over op identificatie via het gedetineerdenpasje. De betrokken medewerkers zijn zich bewust van een goede identiteitscontrole. Aandacht voor een juiste en volledige toepassing van de veiligheidsprocedures is ook aan de orde in het werkoverleg van executieve medewerkers. Geregeld snijden leidinggevendenden onderwerpen aan op het gebied van penitentiare scherppte. Aan de hand van praktijkervaringen worden veiligheidskwesties uitgediept. Eind april jl. is de PI Havenstraat geconfronteerd met een geslaagde ontvluchting vanaf een luchtplaats.⁸ Dit incident is in verschillende gremia geëvalueerd met als voornaamste conclusie dat er door alle betrokken functionarissen op een juiste wijze is gereageerd. Op het moment van deze ontvluchting was de nieuwe beveiligingsapparatuur nog niet volledig operationeel. Zo ontbrak het schrikdraadeffect op de overklim-beveiliging van de buitenmuur. Inmiddels is alle (nieuwe) apparatuur operationeel, waardoor er ook beter zicht op de buitenzijde van de ringmuur is gerealiseerd. Al enkele malen zijn beelden van incidenten nabij de buitenmuur overgedragen aan de politie.⁹ In dit verband mag niet onvermeld blijven dat de PI recent een periodiek inspectieprogramma (PIP) heeft geïntroduceerd. Dit systeem houdt in dat aan de hand van checklists cruciale systemen en ruimten periodiek op respectievelijk werking en veiligheid gecontroleerd worden. De checks vinden met name tijdens de nachtdienst plaats, waardoor er overdag geen sprake is van verstoring van activiteiten.

⁸ De betrokken gedetineerde is, mede door de inzet van een politiehelikopter, kort na zijn ontvluchting weer aangehouden.

⁹ Het betreft het door derden gooien van contrabande (veelal drugs) over de buitenmuur.

Oordeel

De verbeterpunten op het criterium beveiligingsvoorzieningen en -toezicht zijn alle aangepakt. Dit heeft geleid tot een aanmerkelijke verbetering van de dynamische en statische beveiligingsaspecten.

6 Maatschappelijke reïntegratie

6.1 Reïntegratieactiviteiten

Verbeterpunt

De Inspectie verwacht dat gedetineerden die daartoe gemotiveerd of te motiveren zijn, trainingen krijgen die hun vaardigheden vergroten. De straf dient zo veel mogelijk dienstbaar te worden gemaakt aan de terugkeer in de samenleving. De reïntegratieactiviteiten in de PI Havenstraat waren erg beperkt. Kandidaten werden wel voor deelname aan een traject benaderd, maar in meer dan de helft van de gevallen werden zij doorgeplaatst naar een vervolginrichting zonder reïntegratieplan. De inrichting had geen actueel beleid over haar inspanningen voor de vormgeving van reïntegratieactiviteiten.

Dit resulteerde in de volgende aanbeveling:

Stel, in het licht van nieuw landelijk beleid over Binnen Beginnen, een visie op over de reïntegratieactiviteiten van de PI Havenstraat. Maak hierbij procesbeschrijvingen voor de betrokken functionarissen.

Bevindingen

Rond de doorlichting in 2011 zijn er wijzigingen gekomen in het landelijke beleid met betrekking tot de reïntegratie met onder andere als oogmerk om de doelgroep beter te bereiken. De werkwijze heet inmiddels 'Binnen Beginnen' en één van de verbetermaatregelen richt zich op het sneller tot stand komen van een reïntegratieplan. Ook het programma 'Modernisering gevangeniswezen' heeft invloed op de wijze waarop reïntegratieactiviteiten worden vormgegeven in de inrichting. Dit richt zich op de invulling van de rol van functionarissen die zich bezig houden met de reïntegratie en op een aanbod van activiteiten in de inrichting om de recidive terug te dringen (TRA). De wijzigingen in de vormgeving van reïntegratieactiviteiten staan in de PI Havenstraat nog in de startblokken. Er is een proceseigenaar aangewezen die hier verantwoordelijk voor is. De inrichting heeft ervoor gekozen om, in het licht van de vele veranderingen en de mogelijkheden, haar focus niet op dit thema te leggen. Er ligt nog geen lokaal beleid en nog regelmatig worden gedetineerden doorgeplaatst naar vervolginrichtingen zonder reïntegratieplan.

Oordeel

De inrichting heeft de aanbeveling met betrekking tot de reïntegratieactiviteiten onvoldoende opgepakt. Gedetineerden die in de doelgroep vallen voor een reïntegratietraject worden nog regelmatig doorgeplaatst naar vervolginrichtingen zonder een advies over de invulling van het traject. De Inspectie verwacht dat de PI Havenstraat een visie ontwikkelt over de mogelijkheden die zij heeft om vervolginrichtingen te adviseren over de vormgeving van reïntegratietrajecten.

7 Organisatieaspecten

7.1 Communicatie

Verbeterpunt

De Inspectie verwacht dat een inrichting over een vastgelegde communicatiestructuur beschikt. Hoewel teamoverleggen en MDO een goede doorgang vonden, beschikte de PI Havenstraat niet over een vastgelegde communicatiestructuur.

Dit resulteerde in de volgende aanbeveling:

Leg de communicatiestructuur schriftelijk vast.

Bevindingen

De inrichting beschikt nu over een vastgelegde communicatiestructuur. De personeelsbezetting van de executieve functies en hun leidinggevendenden is op orde gebracht, waardoor er voldoende bezetting is om de communicatie ook daadwerkelijk te laten plaatsvinden. Een actieve aanpak van het verzuim heeft ook geleid tot een ruimere beschikbaarheid van (met name: executieve) medewerkers. Al eerder is gemeld dat een andere systematiek van personele inzet geleid heeft tot effectievere communicatiemomenten. Alle respondenten spreken in dit verband over meer 'rust' in de organisatie: "niet uitsluitend meer hollen, maar ook stilstaan bij de dingen die je doet". De medewerkers zijn zeer content met het gegeven dat alle teams over een aanspreekbare leidinggevende beschikken. Hoewel sommigen vinden dat de leiding teveel vergadert, is het algemene beeld toch vooral dat de leiding er voor de medewerkers is. Daar draagt de opstelling van de directie ook aan bij. De directieleden laten zich zien en horen en betrekken medewerkers bij besluitvorming, zoals bij de afhandeling van (straf)rapporten van gedetineerden. Medewerkers geven aan content te zijn met de opstelling van de directie. Zij weten welke koers de PI op wil en vinden dat de directie dit ook duidelijk communiceert door hen aan te spreken en het goede voorbeeld te geven.

Oordeel

De aanpak van een aantal belangrijke randvoorwaarden voor een effectieve communicatiestructuur heeft er toe geleid dat de communicatie(mogelijkheden) in PI Havenstraat aanzienlijk is (zijn) verbeterd. Alle door de Inspectie gesproken medewerkers en gedetineerden blijken op de hoogte van de -voor hen- relevante feiten en ontwikkelingen.¹⁰

7.2 Evaluatie

Verbeterpunt

Niet alle processen in de PI Havenstraat werden periodiek onderworpen aan een evaluatie. De inrichting beschikte niet over een totaaloverzicht welke processen wanneer een evaluatie behoeven.

Dit resulteerde in de volgende aanbeveling:

Intensiveer de evaluatie-inspanningen met betrekking tot de primaire processen en overweeg de geleidelijke ontwikkeling van een integraal kwaliteitstelsel.

¹⁰ Een uitzondering is de onduidelijkheid rond de toepassing van het gijzelingsbeleid, zie paragraaf 4.1.

Bevindingen

Afgezien van het in paragraaf 5.1 geduide periodieke inspectieprogramma vinden evaluaties tot nu toe vooral plaats op basis van dagelijkse praktijkvoering en niet op basis van een integraal kwaliteitssysteem. Incidenten worden door alle daarbij betrokken functionarissen geëvalueerd maar er is geen sprake van een organisatiebrede stelselmatige evaluatie van bedrijfsprocessen. De directie geeft aan dat haar prioriteit daar ook niet gelegen heeft. Het ging er eerst en vooral om de bedrijfsvoering weer zodanig op orde te krijgen dat er sprake was van een stabiel detentie- en werkklimaat.

Oordeel

Waar nodig is er aandacht voor praktische evaluatie. Met uitzondering van de evaluaties op het terrein van de algehele veiligheid door middel van het PIP, is er nog geen sprake van een integraal evaluatiesysteem.

7.3 Conclusie

PI Havenstraat is op de goede weg als het gaat om het realiseren van een meer op stabiliteit en voorspelbaarheid gefundeerde organisatie. De directie communiceert duidelijk welke richting de organisatie op wil. De medewerkers zijn zich hiervan bewust en onderschrijven in meerderheid de beoogde koers.

8 Slotbeschouwing

De PI Havenstraat heeft de kritische oordelen naar aanleiding van de doorlichting in juni 2011 serieus opgepakt. Op een enkele aanbeveling na is de inrichting actief aan de slag gegaan met de verbetervoorstellen. In veel gevallen heeft dit tot concrete resultaten en een verbetering van de sanctietoepassing gezorgd. PI Havenstraat is op de goede weg als het gaat om het realiseren van een meer op stabiliteit en voorspelbaarheid gefundeerde organisatie. De directie communiceert duidelijk welke richting de organisatie op wil. De medewerkers zijn zich hiervan bewust en onderschrijven in meerderheid de beoogde koers.

PI Havenstraat heeft alle aanbevelingen met betrekking tot de *rechtspositie* opgepakt. Op veel onderdelen heeft dit ook tot verbeteringen geleid in de rechtspositie van gedetineerden. Er is nu bijvoorbeeld voldoende controle op de rechtmatige insluiting van een gedetineerde; er is voldoende arbeidstijd ingeroosterd in het dagprogramma; gedetineerden in de isoleercel krijgen hun maaltijden meer verspreid over de dag, zodat ze niet te lang zonder voeding zitten; en alle gedetineerden hebben ook na kantoortijd de gelegenheid om een relatie te informeren over hun insluiting. De directie lijkt over het geheel ook meer op de hoogte van de wijze waarop zij de rechtspositie voor gedetineerden vormgeeft. De inspanningen hebben echter nog niet geleid tot het opheffen van alle verbeterpunten van het aspect rechtspositie. Een belangrijk verbeterpunt vindt de Inspectie nog het aanbod van een activiteitenprogramma van tenminste 43 uur op de afdeling Oost. Daarnaast is het van belang dat gedetineerden overdag ruimer de gelegenheid krijgen om te telefoneren met hun advocaat of andere instanties die buiten kantoortijden niet te bereiken zijn. Nu is dit door beperkte recreatietijd overdag lastig in te plannen en is het afhankelijk van de medewerkers of die het toestaan om te bellen. De gelegenheid voor gedetineerden om hun eigen kleding te wassen is verbeterd door de plaatsing van centrifuges. Gedetineerden hebben echter nog steeds niet dezelfde mogelijkheden om kleding in een wasmachine te kunnen (laten) wassen.

De aanbevelingen over de *omgang met gedetineerden* zijn eveneens allemaal opgepakt. Dit heeft voor een sterke verbetering gezorgd op het gebied van de screening van gedetineerden op de nazorgbehoefte, de toegankelijkheid van medewerkers voor gedetineerden en de rapportage over het gedrag van gedetineerden. Deze onderwerpen hebben nog steeds de aandacht van de directie en de Inspectie ziet dat dit op onderdelen ook nog nodig is. De directie kan medewerkers beter informeren over de verwachtingen die zij heeft met betrekking tot de omgang met gedetineerden. Bovendien kan door gerichtere sturing van de afdelingshoofden op de kwantiteit en de kwaliteit van de rapportage deze verder verbeteren. Op de instroom van gedetineerden heeft de PI geen invloed waardoor de gedwongen snelle doorplaatsing van een gedetineerde naar een meerpersoonscel, zonder het hebben van een solide en compleet beeld van zijn achtergrond en gedrag te hebben, vooralsnog een feit blijft.

Alle verbeterpunten op de aspecten *interne veiligheid* en *maatschappijbeveiliging* zijn aangepakt en hebben geleid tot resultaat. Een kritisch punt is echter de onduidelijkheid onder medewerkers over hoe te handelen bij gijzeling. Op dit punt dient de directie de organisatie snel duidelijkheid te verschaffen.

Alleen de aanbeveling met betrekking tot de *reïntegratieactiviteiten* heeft de inrichting onvoldoende opgepakt. Gedetineerden die in de doelgroep vallen voor een

reïntegratietraject, worden nog regelmatig doorgeplaatst naar vervolginrichtingen zonder een advies over de invulling van het traject. De Inspectie verwacht dat de PI Havenstraat een visie ontwikkelt over de mogelijkheden die zij heeft om vervolginrichtingen te adviseren over de vormgeving van reïntegratietrajecten.

Bijlage 1 Afkortingen

BAD	Binnenkomstafdeling delinquenten
BHV	bedrijfshulpverlening
BSD	Bureau selectie- en detentiebegeleiding
BVA	Bevolkingsadministratie
CBTR	Coördinatiebureau Terugdringen Recidive
DJI	Dienst Justitiële Inrichtingen
Gedeco	Gedetineerdencommissie
ISS	Inkomsten Screening en Selectie
ISt	Inspectie voor de Sanctietoepassing
IVenJ	Inspectie Veiligheid en Justitie
MD	medische dienst
MDO	Multidisciplinair overleg
MMD	Bureau maatschappelijke dienstverlening
Mmd'er	Medewerker maatschappelijke dienstverlening
PI	Penitentiaire inrichting
piw'er	Penitentiair inrichtingswerker
PPO	Praktisch penitentiair optreden
Pzi	Personenzoekinstallatie
RI&E	Risico inventarisatie en -evaluatie
TULP	Tenuitvoerleggingprocessensysteem

Bijlage 2 Bronnen

Beschrijving ketenbureau samenwerkingsverband Amsterdam Flevoland, mei 2012
Capaciteitsoverzicht van de aanwezige differentiaties en een plattegrond met daarop aangeduid de locatie van de afdelingen/regimes
Dagprogramma's van alle afdelingen, februari 2011
Dienstinstructie celinspecties, september 2011
Dienstinstructie toezicht bezoek, januari 2012
Dienstinstructie toezicht lucht, december 2011
Dienstinstructie alarmsituaties en ISO-plaatsingen, januari 2012
Dienstinstructie ISS rapporteren, januari 2012
Geweldsinstructie inclusief geweldsmiddelen en mechanische middelen, juli 2012
Hoofdproces instroom met subprocessen, december 2011
Huisregels, februari 2012
Jaarplan 2012
Jaarverslag 2011
Medewerkertevredenheidsonderzoek, mei 2012
Meldingen bijzondere voorvallen augustus 2011 t/m augustus 2011
Overlegstructuur, november 2011
Overzicht deelname medewerkers aan training praktisch penitentiair optreden, januari t/m juli 2012
Overzicht ingediende en afgehandelde klachten, 2012
Overzicht aantallen screeningen MMD, 2012
Overzicht uitval van activiteiten (arbeid, onderwijs, sport, bibliotheek), 2012
Overzichten BHV-trainingen, 2012
Plan van aanpak en voortgangsrapportage verbeterplannen naar aanleiding van de doorlichting in 2011
Procedure m.b.t. voorwaardelijke invrijheidstelling ten aanzien van de werkzaamheden voor het bureau selectie en detentiebegeleiding, concept juli 2012
Procesbeschrijving en Werkwijze van de Nazorg door het MMD, februari 2011
Resultaat audit bevolkingsadministratie, december 2011
RI&E: Conclusies RI&E's, Brandveiligheids- en BHV-scans en plannen van aanpak
Startbulletin en bulletin 2 Binnen beginnen, maart 2011 en juni 2011
Straf- en maatregelenbeleid, november 2011
Verzuimpercentages personeel per verblijfsafdeling januari t/m juni 2012
Verzuimreglement 2012
Viermaandsrapportages 2011-2012
Werkinstructie fouilleren/visiteren december 2011
Werkinstructie tellen en registreren, december 2011
Werkinstructie urinecontrole, april 2012
Werkinstructie biometrie, 2009
Werkinstructie isoverzorging, december 2012
Werkinstructie verlof, april 2012
Werkinstructie voor de bevolkingsadministratie, mei 2009
Winkelprijslijst voor gedetineerden

Bijlage 3 Inspectieprogramma

Dag 1 dinsdag 4 september 2012

9.00-9.30 uur	Aankomst Kennismaking met contactpersoon, installatie van werkkamer, introductie bij het MT, korte toelichting van het programma en de werkwijze
9.30-10.30 uur	Interview directie Aan de hand van documentatie en actuele ontwikkelingen gesprek met vertegenwoordiging van de directie
10.30-12.30 uur	Rondgang door en schouw van de inrichting onder begeleiding van leidinggevende beveiliging
12.30-13.00 uur	Lunch in werkkamer Inzage documentatie
13.00-14.30 uur	Interview gedetineerden - minimaal vier en maximaal zes - afkomstig van verschillende afdelingen - bij voorkeur met daarbij een vertegenwoordiger van de Gedeco - niet uitsluitend Gedeco-leden en/of reinigers
15.00-16.30 uur	Interview piw'ers (maximaal zes vertegenwoordigers van verschillende afdelingen indien mogelijk inclusief een vertegenwoordiger van de medezeggenschap).

Dag 2 woensdag 5 september 2012

9.00-10.30 uur	Nader in te vullen tijdens de inspectie
10.45-12.15 uur	Interview leidinggevend en leefafdelingen
12.30-13.00 uur	Lunch Inzage documentatie
13.00-15.00 uur	Interview beveiligers Vier tot vijf beveiligers
15.00-16.00 uur	Vorbereiding terugkoppeling
16.00-	Terugkoppeling aan de directie

Bijlage 4 Geografische ligging PI